

Zaaknummer : 189923

Raadsvergadering : 20 juni 2017

Onderwerp : Overdracht eeuwigdurende nazorg drie regionale stortplaatsen

Collegevergadering : 16 mei 2017

Portefeuillehouder : J.A. Pot-Klumper, M.H.H. van Haaren-Koopman

Steller : R.J.G.M. Luttikholt

tel: : 0545-250 312

Te nemen besluit:

In te stemmen met het voorstel van de Regio Achterhoek om:

1. de eeuwigdurende nazorg van drie regionale stortplaatsen De Langenberg, 't Bellegoor en de WALD over te dragen aan de provincie Gelderland;
2. het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek te machtigen om binnen de daarvoor gereserveerde Langenberg-reserves met de provincie Gelderland tot overeenstemming te komen over de hoogte van het over te dragen doelvermogen;
3. het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek te machtigen het overeengekomen doelvermogen over te dragen aan de provincie Gelderland.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

In de Achterhoek liggen drie regionale stortplaatsen waar huishoudelijk en bedrijfsafval is gestort, afkomstig uit diverse gemeenten. Dat zijn: de Langenberg in Zelhem, de WALD in Winterswijk en 't Bellegoor in Berkelland. Voor deze drie voormalige regionale vuilstortplaatsen voert de Regio Achterhoek de eeuwigdurende nazorg uit.

De Regio Achterhoek wil de nazorgtaak overdragen aan de provincie. Voor de Langenberg is deze overdracht wettelijk geregeld. Met het oog op de continuïteit van de eeuwigdurende nazorgtaak en het beheer van het daarbij behorende doelvermogen is met de provincie ook de overdracht van de nazorg voor WALD en 't Bellegoor voorbereid. De overdracht van de nazorgtaak heeft ook de instemming van het bestuur van het Openbaar Lichaam Vuilverwerking Noord Oost Achterhoek ('t Bellegoor).

De Regio Achterhoek wil de overdracht per 1 juli 2017 effectueren. Met de overdracht van de uitvoering van de nazorg zal ook het daarvoor benodigde doelvermogen worden overgedragen. In bijlage 1 bij dit voorstel is het verzoek van de Regio Achterhoek tot besluitvorming door de gemeenteraden opgenomen.

Na de overdracht aan de provincie wordt de provinciale nazorgorganisatie verantwoordelijk voor de uitvoering van de nazorgwerkzaamheden en de daaraan verbonden milieurisico's.

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering

Afhandelingsvoorstel voor raad:

0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering

0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

Argumentatie:

1A Overdracht van nazorg aan provincie is voor Langenberg wettelijk geregeld. De provincie is bereid ook de nazorgtaak voor WALD en Bellegoor over te nemen.

De Nazorgregeling Wet milieubeheer bepaalt dat stortplaatsen, gesloten na 1 september 1996, na het aanbrengen van een eindafsluiting met hun doelvermogen moeten worden overgedragen aan de provincie. In de Achterhoek geldt dat alleen voor De Langenberg, de andere twee stortplaatsen vallen door de eerdere sluiting onder het wettelijk regime van de bodemsanering.

In essentie geldt dat voor deze twee stortplaatsen wel een vergelijkbaar systeem van nazorgvoorzieningen aanwezig is als bij de Langenberg. De Regio Achterhoek heeft de provincie daarom verzocht ook mee te werken aan de overdracht van nazorg voor de WALD en 't Bellegoor. Uw raad is hierover per brief van 22 maart 2016 geïnformeerd (vergadering gemeenteraad 17 mei 2016).

Provinciale Staten van Gelderland hebben op 25 mei 2016 besloten in principe in te stemmen met de taakoverdracht. Als bijlage 2 is de Statenbrief opgenomen waarin de provinciale argumenten rond de overdracht van de bovenwettelijke nazorgtaak verwoord staan.

1B Deskundige nazorg stortplaatsen is bij provinciale nazorgorganisatie geborgd

Door de wettelijke overdracht van de nazorg van De Langenberg aan de provincie vervalt een belangrijk deel van de nazorgtaken die bij de Regio-organisatie zijn ondergebracht. Dit impliceert dat de Regio-organisatie relatief veel specifieke deskundigheid in stand zou moeten houden voor een relatief geringe eeuwigdurende nazorgtaak voor de resterende twee stortplaatsen. Bovendien sluit de nazorgtaak niet meer aan bij de huidige corebusiness van de Regio Achterhoek: externe betrekkingen, intergemeentelijke samenwerking en procesbegeleiding Uitvoeringsagenda Achterhoek 2020.

De provincie beschikt wel over een organisatie waarin de nazorg op een deskundige wijze is verzekerd. Momenteel voert deze nazorgorganisatie de eeuwigdurende nazorg al uit voor een vijftal Gelderse stortplaatsen (IJsseloord/Putman, Hattem, Keijenberg, Ullerberg en Armoede). Binnen de wettelijke taak zal de provincie de eeuwigdurende nazorg van 21 stortplaatsen uit gaan voeren.

Gezien de lange termijn waarover de nazorg zich uitstrekt en de grote bedragen die hiermee gemoeid zijn ligt het meer voor de hand om deze taak en het bijbehorende doelvermogen onder te brengen bij een overheid dan bij een private organisatie. De continuïteit van de nazorg is bij de provinciale nazorgorganisatie geborgd. Ook is democratische controle op de besteding van het doelvermogen mogelijk.

2 en 3 Beschikbare reserves vormen het kader voor het over te dragen doelvermogen

De omvang van het doelvermogen van de drie stortplaatsen wordt bepaald aan de hand van opgestelde nazorgplannen voor deze stortplaatsen. Deze plannen zijn nagenoeg gereed. De provincie voert hierop een laatste inhoudelijke beoordeling uit. De Regio Achterhoek stelt dat er een reële verwachting is dat het benodigde doelvermogen voor de eeuwigdurende nazorg binnen de beschikbare reserves voor nazorg blijft. Deze reserves bedragen in totaal circa € 15 miljoen. Hiervan is op basis van een voorlopige aanslag in 2014 al € 10 miljoen aan de provincie betaald. De provincie hanteert over deze gelden een vast rendement van 4,6%.

Kanttekeningen en risico's

1A Eigendom van de ondergrond van de stortplaatsen

De eigendom van de ondergrond van de stortplaatsen gaat in principe niet mee over naar de provincie. Op dit moment ligt de eigendom van De Langenberg bij de Regio Achterhoek en van WALD bij de gemeente Winterswijk. De grondeigendom van 't Bellegoor ligt bij Openbaar Lichaam Vuilverwerking Noord Oost Achterhoek [OLVNOA].

Vanwege de gewenste continuïteit en lokale betrokkenheid heeft de Regio Achterhoek de locatiegemeenten van de stortplaatsen verzocht om eigenaar van de ondergrond te worden. Het college van de gemeente Bronckhorst heeft hierop inmiddels een positief principebesluit genomen.

De gemeente Berkelland, het bestuur van OLVNOA en de provincie zijn nog in gesprek over de gewenste toekomstige eigendomspositie. Daarbij wordt ook het bedrijf Groot Zevert Mestvergistig BV, gevestigd op een eigen bedrijfsterrein op 't Bellegoor, nauw betrokken. In tegenstelling tot hetgeen de Regio Achterhoek in bijlage 1 stelt, heeft de gemeente Berkelland hierover nog geen besluit genomen.

Partijen streven naar een situatie waarbij het juridische eigendom, de uitvoering van de nazorgtaken en het gebruik van de grond eenduidig en doelmatig kunnen worden vastgelegd. De gemeente Berkelland blijft als grondgebied-gemeente verantwoordelijk voor de ruimtelijke ordening en houdt haar bevoegdheden bij het opstellen van bestemmingsplannen en het afgeven van omgevingsvergunningen. Nieuwe ontwikkelingen zullen echter ook moeten passen binnen de voorwaarden die de provincie stelt vanuit een verantwoorde nazorg.

Belangrijke randvoorwaarde is dat de milieurisico's voor de bodemkwaliteit van de ondergrond van de stortplaatsen tegelijk met de nazorgtaken overgenomen worden door de provincie. De provincie stelt dat bij een goed beheer van de voorzieningen kan worden aangenomen dat de milieurisico's minimaal zijn. Bovendien kan de overdracht aan een deskundige nazorgorganisatie bijdragen aan het minimaliseren van deze risico's.

De eigenaar van de ondergrond wordt geacht het groenonderhoud te verrichten en toestemming te geven voor het (tijdelijk of permanent) gebruik door derden. De kostenvergoeding voor het noodzakelijke groenonderhoud worden achteraf uit het doelvermogen door de provincie beschikbaar gesteld.

1B Bepalen van het doelvermogen

De hoogte van het benodigde doelvermogen wordt bepaald nadat overeenstemming bestaat over de inhoud van de nazorgplannen. De aanwezige voorzieningen, de uitvoering van het beheer en de planning van de nazorgtaken zijn daarin uitgebreid beschreven. Het nazorgplan heeft daarmee een technisch karakter. Voor het berekenen van het doelvermogen is een landelijk rekenmodel (RINAS) ontwikkeld. Op basis van specifieke locatiegegevens, het nazorgplan, ervaringscijfers, eenheidsprijzen en diverse parameters (inflatie, rente, risico) wordt per stortplaats het doelvermogen bepaald.

Zeker voor de twee stortplaatsen waarvan de overdracht van de nazorgtaken niet wettelijk geregeld is, zal de provincie inzetten op een doelvermogen dat minimaal toereikend is om deze taak en de daaraan verbonden risico's over te nemen. De inzet van de Regio Achterhoek is er op gericht om voldoende doelvermogen over te dragen voor een verantwoorde uitvoering van de noodzakelijke nazorg, maar maximaal het bedrag aan beschikbare reserves.

Het is op dit moment nog niet duidelijk binnen welke termijn overeenstemming bereikt kan worden over het doelvermogen. Als het doelvermogen hoger of lager uitvalt dan

beschikbaar is, wordt het tekort cq overschot via de vaste verdeelsleutel van de Langenberggelden verrekend met de gemeenten. Daarbij hanteert de Regio Achterhoek dezelfde verdeelsleutel als bij de uitkering van de overtollige Langenberg reserves in 2009. Die verdeelsleutel is het aantal inwoners op 1 januari 2001, rekening houdend met de herindeling. Voor Berkelland komt dit neer op een aandeel van circa 13,5%. Het aantal inwoners van voormalige gemeente Neede telt daarbij overigens niet mee. Neede heeft zich in het verleden niet garant gesteld voor de risico's van een calamiteit bij de Langenberg en deelde daarom ook niet mee in de uitkering van de Langenberg-reserve. Overigens zal de afwikkeling van het over te dragen doelvermogen ook via de reguliere budgetcyclus van de Regio Achterhoek verantwoord worden.

Financiën

Zoals hiervoor is aangegeven is de reële verwachting dat het benodigde doelvermogen voor de eeuwigdurende nazorg binnen de gereserveerde nazorggelden blijft. In dat geval zijn er geen financiële gevolgen voor de gemeente Berkelland.

Communicatie

De overdracht van de nazorg van de voormalige stortplaatsen aan de provincie is vooral een formele taakoverdracht. Inhoudelijk wijzigt de uitvoering van de nazorg niet wezenlijk. De overdracht van de nazorg zal voor omwonenden van de stortplaatsen nauwelijks merkbaar zijn. De wijze van communiceren richting belanghebbenden zal in overleg met Regio Achterhoek en provincie plaatsvinden.

Initiatief, participatie en rol gemeente

De uitvoering van de nazorgtaken voor de voormalige vuilstortplaatsen is een regionale verantwoordelijkheid. Het initiatief voor dit raadsvoorstel is genomen door de Regio Achterhoek. Aan alle Achterhoekse gemeenten wordt gevraagd om voor 1 juli 2017 in te stemmen met formele afwikkeling van de overdracht van taken en doelvermogen door het Algemeen Bestuur van de regio.

De gemeenten Berkelland en Oost Gelre zijn via het OLVNOA formeel nog verantwoordelijk voor 't Bellegoor. De praktische uitvoering van de nazorg is in handen van de Regio Achterhoek. Nadat de nazorg is overgedragen aan de provincie kan ook de grond in eigendom overgaan. Het overleg daarover loopt momenteel nog. De gemeenschappelijke regeling OLVNOA kan vervolgens worden opgeheven. Te zijner tijd zal daartoe een voorstel aan beide betrokken gemeenteraden worden gedaan.

Planning en evaluatie

Na instemming met de nazorgplannen door de provincie, zal de provincie het doelvermogen van de drie stortplaatsen bepalen. Het bepalen van het doelvermogen kost enige tijd, daarbij kan volgens informatie van de Regio Achterhoek gedacht worden aan één dan wel meerdere jaren.

Parallel aan de feitelijke overdracht aan de nazorgtaken voeren de Regio Achterhoek en de provincie overleg over de juridische uitwerking. Voor Langenberg ligt dit traject in belangrijke mate wettelijk vast, voor WALD en 't Bellegoor zal een overeenkomst moeten worden opgesteld. De betrokken gemeenten Winterswijk en Berkelland en het bestuur van OLVNOA worden daarbij nauw betrokken.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 20 juni 2017

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 mei 2017;

b e s l u i t :

in te stemmen met het voorstel van de Regio Achterhoek om:

1. de eeuwigdurende nazorg van drie regionale stortplaatsen De Langenberg, 't Bellegoor en de WALD over te dragen aan de provincie Gelderland;
2. het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek te machtigen om binnen de daarvoor gereserveerde Langenberg-reserves met de provincie Gelderland tot overeenstemming te komen over de hoogte van het over te dragen doelvermogen;
3. het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek te machtigen het overeengekomen doelvermogen over te dragen aan de provincie Gelderland.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
20 juni 2017

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Overdracht eeuwigdurende nazorg drie regionale stortplaatsen

Achtergrondinformatie en historie

In de Achterhoek liggen drie regionale stortplaatsen waar huishoudelijk en bedrijfsafval is gestort, afkomstig uit diverse gemeenten. Dat zijn: de Langenberg in Zelhem, de WALD in Winterswijk en 't Bellegoor in Berkelland. De Langenberg in Zelhem werd geëxploiteerd door de gemeenschappelijke regeling (GR) Regio Achterhoek, de WALD in Winterswijk door de GR WALD (gemeenten Winterswijk, Aalten en Oost Gelre) en 't Bellegoor door GR Openbaar Lichaam Vuilverwerking Noord Oost Achterhoek (gemeenten Oost Gelre en Berkelland).

In 1998 heeft het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek unaniem uitgesproken dat de Regio Achterhoek verantwoordelijk is voor een goede eindafwerking en nazorg van de drie stortplaatsen. Het algemeen bestuur heeft toen uitgesproken een regionale verantwoordelijkheid c.q. solidariteit te voelen voor de WALD en 't Bellegoor, omdat door afvoer van het gemeentelijk afval naar De Langenberg op dezelfde wijze als de "Langenberg-gemeenten" is bijgedragen aan het vormen van de Langenbergreserves.

In de periode 1998-2005 is ten laste van de Langenbergreserves de eindafwerking aangebracht op de stortplaatsen. In 2008 is door het bestuur van de WAL(d) en 't Bellegoor besloten de praktische uitvoering van de nazorgtaak neer te leggen bij de Regio Achterhoek. De Regio Achterhoek voert sindsdien de daadwerkelijke nazorgactiviteiten uit voor de drie regionale stortplaatsen.

In haar vergadering van 26 september 2012 heeft het dagelijks bestuur de intentie uitgesproken de nazorg van de drie stortplaatsen vervroegd onder te brengen bij de provincie. "Vervroegd" omdat wettelijk gezien de overdracht van de nazorg van de Langenberg pas in 2019 voorgeschreven is. De provincie heeft per brief van 11 april 2014 bevestigd mogelijkheden te zien om de nazorg voor WALD en 't Bellegoor over te nemen. De afgelopen periode is gezamenlijk gewerkt aan het actualiseren en verzamelen van relevante gegevens over de stortplaatsen. Op basis daarvan zijn drie nazorgplannen opgesteld. Het doel is om de nazorg per 1 juli 2017 over te dragen. Per 1 januari 2017 fungeert de provincie echter al als opdrachtgever voor de nazorgactiviteiten. Dit is gelet op de voortgang in de overdrachtsprocedure, de ontlasting van de regio organisatie en het opstellen van diverse jaarrapportages een praktische werkwijze.

De nazorgtaak

De drie stortplaatsen bevinden zich allemaal in de fase dat de bovenafdichting is aangebracht zodat nu sprake is van de fase van adequaat beheer. De nazorgtaak van stortplaatsen is grotendeels een beheerstaak, met een in principe onbeperkte duur (eeuwigdurende nazorg). De benodigde middelen zijn gegenereerd tijdens de exploitatieperiode en nadien via belegging van deze gelden. Tot de nazorgtaak behoort onder andere:

- de monitoring van het percolaat- en grondwater;
- het onderhouden en vervangen van de technische installaties, zoals pompen en leidingen;
- het verantwoord afvoeren van vrijgekomen stortgas;
- het onderhoud van de beplanting;
- het controleren van de staat van de voorzieningen, zoals de aangebrachte bovenafdichting;
- het inmeten van de stortplaatsen in verband met inklink;
- het opstellen van een jaarbegroting en jaarverslag en overleg met het bevoegd gezag (provincie, waterschap).

Informatie over 't Bellegoor te Beltrum

Het OLVNOA is juridisch eigenaar van de ondergrond van de voormalige vuilstort. De oppervlakte van het perceel aan de Deventer Kunstweg 2a omvat meer dan 20 ha.

Openbaar Lichaam Vuilverwerking Noord Oost Achterhoek (Bellegoor)

Oppervlakte perceel EBG02T401: 20.27.00 ha

Aan de westzijde van het perceel is Groot Zevert Mestvergisting BV gevestigd. Het geel gekleurde perceel is hun eigendom. Dit bedrijf is door de ligging direct belanghebbende bij de overdracht van nazorgtaken. Het bestuur van OLVNOA en gemeente Berkelland voeren in goed overleg met Regio Achterhoek en provincie Gelderland gesprekken om nadere afspraken te maken over onder meer:

- a) gewenste aankoop stroken grond rondom het bedrijf in verband met de gerealiseerde uitbreiding;
- b) duurzame benutting van het stortgas dat vrijkomt uit chemische processen in de vuilstort;
- c) gebruik en beheer van de toegangsweg en –poort;
- d) groenonderhoud op en rond de voormalige vuilstort;
- e) gehele overname ondergrond;
- f) toekomstig gebruik van de locatie (bestaande eendenkroosvijver, plannen voor zonnepanelen).

Bijlagen bij het raadsvoorstel

1. Verzoek Regio Achterhoek tot het nemen van een kader stellend raadsbesluit over de overdracht van de nazorgtaken aan de provincie Gelderland, brief 11 februari 2017
2. Statenbrief provincie Gelderland, behandeling verzoek overdracht stortplaatsen WALD en Bellegoor, commissie Economie, Energie en Milieu 11 mei 2016, Provinciale Staten 25 mei 2016